

BULLETIN

DE

LA CLASSE HISTORICO - PHILOLOGIQUE

DE

L'ACADÉMIE IMPÉRIALE DES SCIENCES

DE

St.-Petersbourg.

RÉDIGÉ

PAR SON SECRÉTAIRE PERPÉTUEL.

TOME QUATRIÈME.

(Avec quatre planches et trois suppléments).

St.-Petersbourg
chez Eggers et Comp.

|||||

Leipzig
chez Leopold Voss.

(Prix du volume 2 roubles d'arg. pour la Russie, 2 écus de Pr. pour l'étranger.)

1848.

IMPRIMERIE DE L'ACADÉMIE IMPÉRIALE DES SCIENCES.

TABLE DES MATIÈRES.

(Les chiffres indiquent les numéros du journal.)

I.

MÉMOIRES.

KOEFFEN. Finland in seinem Verhältniss zum Indo-Europäischen Sprachstamm. Gräfe. Extrait. 12. 13.

II.

NOTES.

KOEFFEN. Finnland in ethnographischer Beziehung. Mit einer Karte. 1.

BROSSET. Quelques remarques sur un livre intitulé: *Reise durch Russland nach dem kaukasischen Isthmus*, von K. Koch. 4. 5.

SCHIEFNER. Einige Bemerkungen zum Poley'schen Text des Devtmähâtma, mit besonderer Rücksicht auf zwei Handschriften des Asiatischen Museums. 6. 7. 8.

SCHMIDT. Ueber eine mongolische Quadratschrift aus der Regierungszeit der mongolischen Dynastie Juan in China. 9.

KUNIK. Vorschlag zu einer Preisaufgabe über eine by-

zantinische Chronographie vom J. 610 bis zum J. 1204. 10.

BOEHTLINGK. Kurze Beschreibung einer auf den Besitzungen des Grafen Stroganow ausgegrabenen silbernen Schale mit einer Inschrift in unbekanntenen Charakteren. Avec un appendice de M. Dorn. 11.

KUNIK. Sur l'expédition des Russes-normands en 944 vers les pays situés aux bords de la mer Caspienne d'après Nizâmi, Ibn-al-Athîr et Ainy. 12. 13.

— Sur la première expédition Caspienne des Russes-normands en 914, d'après la chronique inédite de l'Arménien Mosé Caghancatovatsi. 12. 13.

SAWELJEFF. Zweiter Bericht zur Topographie der Ausgrabungen von altem arabischen Gelde in Russland. 12. 13.

SCHIEFNER. Beiträge zur Kritik des *Bhartrhari* aus *Çârnâgadhara's Paddhati*. 18.

— Ueber die logischen und grammatischen Werke im *Tandjur*. 18. 19.

SCHILLING DE CANSTADT. Bibliothèque bouddhique ou Index du Gandjour de Nartang. Avant-propos. 21. 22.

BROSSET. Réponse à M. de Bartholomaei. 22.

III.

M U S É E S.

FRAEHN. Ueber einige merkwürdige Inedita unter den von Hrn. Obrist-Lieutenant Woskoboïnikow in Persien angesammelten Münzen. 2. 3.

SCHMIDT et BOEHLINGK. Verzeichniss der Tibetischen Handschriften und Holzdrucke im Asiatischen Museum der Kaiserl. Akademie der Wissenschaften. 6. 7. 8.

DORN. Ueber eine neue Bereicherung des Asiatischen Museums. 14. 15.

FRAEHN. Die Inedita einer neuen, der numismatischen Abtheilung des Asiatischen Museums aus Persien gewordenen Accession. 16.

IV.

R A P P O R T S.

CASTRÉN. Bericht an die Kaiserl. Akademie der Wissenschaften. 2. 3.

KUNIK. Sur l'édition des matériaux pour servir à la connaissance de l'ancien-bulgare et sa littérature. 9.

SJÖGREN. Rapport sur un ouvrage manuscrit intitulé: Словарь Русско-Черчесскій или Адигскій съ краткою Грамматикою. Составленный Коллежскимъ Ассессоромъ Люлье. 11.

CASTRÉN. Deux rapports. 14. 15.

V.

V O Y A G E S.

CASTRÉN. Deux lettres à M. Sjögren. 1.

— Lettre à M. Sjögren. 14. 15.

— Lettre à M. Sjögren. 16.

— Extraits de quelques lettres et rapports. 17.

— Extrait d'une lettre. 19.

BROSSET. Projet d'un voyage littéraire à exécuter en Géorgie. 20.

CASTRÉN. Extrait de deux lettres. 20.

— Extrait de deux lettres. 22.

BROSSET. Rapport à S. E. M. le Ministre-Président de l'Académie, daté de Tiflis, le 1 octobre 1847. 24.

VI.

BULLETIN DES SÉANCES.

Séance du 7 (19) août 1846. 1.

Séance du 21 août (2 septembre) 1846. 9.

Séances du 4 (16) et 18 (30) septembre 1846. 14. 15.

Séances du 2 (14) octobre, 16 (30) octobre, 30 octobre (11 novembre), 13 (25) novembre et 4 (16) décembre 1846. 22.

Séances du 18 (30) décembre 1846, 15 (27) janvier, 29 janvier (10 février), 12 (24) février, 26 février (10 mars), 12 (24) mars, 9 (21) avril, 23 avril (5 mai), 7 (19) mai, 21 mai (2 juin), 4 (16) juin, 18 (30) juin, 20 août (1 septembre), 3 (15) septembre, 17 (29) septembre et 8 (20) octobre 1847. 23.

Séances du 29 octobre (10 novembre), 12 (24) novembre, 26 novembre (8 décembre) 1847, 7 (19) janvier et 21 janvier (2 février) 1848. 24.

VII.

CHRONIQUE DU PERSONNEL.

No. 23.

VIII.

ANNONCES BIBLIOGRAPHIQUES.

No. 4. 5. 24.

IX.

R E C T I F I C A T I O N S.

No. 1.

X.

S U P P L É M E N T S.

I. Compte rendu des travaux de l'Académie pour 1846, par M. Fuss.

II. Rapport sur le sixième concours Démidov, par le même.

III. Troisième article de la Classe de la langue et de la littérature russes. (Sur les noms de nombre, les adverbes, les prépositions et les conjonctions.)

नि. Z. 4 ergibt sich aus beiden Handschriften die Lesart शाखोटनिम्बकुट्टान्यपि चन्दनानि, wodurch denn sofort allen Schwierigkeiten abgeholfen wird. Galanos scheint कटु gelesen zu haben.

Suppl. 21. L. f. 55 b. K. f. 38 a. unter der Rubrik क्लंसान्योक्तयः Çl. 18; der Verfasser nicht genannt. Z. 1 in beiden Handschriften सदैव संज्ञातम्.

Suppl. 22. L. f. 16 b. K. f. 11 b. unter der Rubrik सञ्जनप्रशंसा Çl. 8 (K. Çl. 7). Z. 1 lautet उपचरित्व्याः सत्तो यद्यपि कथयन्ति नैकमुपदेशम्. Z. 2 यास्तेषां statt यास्वेषां.

Suppl. 24. L. f. 228 b. vor III, 11. Z. 3 mit der Handschrift B. यात्तु, wie es auch Lassen Anthol. p. 6 hat.

Nun haben wir noch einige Verse aufzuführen, welche in unsern Handschriften dem Bhartṛhari zugeschrieben werden. L. f. 20 a. K. f. 14 a. unter der Rubrik गुणाप्रशंसा Çl. 15. L. hat nur स्वयं गुणापरित्यागाद्भक्तः किं गृह्णायते, ohne einen Verfasser zu nennen, K. dagegen giebt folgenden Spruch dem Bhartṛhari

स्वयं गुणापरित्यागाद्भर्तृनामः पतत्यधः ।

तमेव संकरन्भूयः पदमुच्चैर्विगाहते ॥

Z. 1 hat die Handschrift freilich परन्त्यधः, Z. 2 संकरेन्भूयः.

L. f. 24 a. K. f. 16 b. unter der Rubrik दुर्जननिन्द्या Çl. 33

गुणापरिचितामार्या वाणीं न जल्पति दुर्जनः ।

चिरमपि बलाध्माते लोके कुतः कनकाकृतिः ॥

L. hat Z. 1 आर्यावार्त्तां.

L. f. 60 b. K. f. 42 a. unter der Rubrik मयूरान्योक्तयः Çl. 7

यत्नादपि कः पश्येच्छिखिनामाहारनिर्गमिस्थानम् ।

यदि त्रलदनिनदमुदितास्त एव मूढा न नृत्येयुः ॥

L. f. 61 b. K. f. 42 b. unter der Rubrik मुकान्योक्ति Çl. 7

इयं पद्मि भिन्नैरनुचितसमारम्भसिक्तैः

समत्तादाकोपी विषविषमवाणाप्रपायिभिः ।

ततो हस्योः स्कन्धे गमय समयं कीरं निभृतं

न वाणी कल्याणी तदिकं मुखमुद्भवै शर्याम् ॥

Z. 1 hat K. zu Anfang द्वयं, L. liest समानं भरुं; Z. 2 hat K. समदानाक्रां, was wohl aus समत्तादाक्रांता entstanden ist. Z. 3 hat L. तवोरस्यो, K. ततो रस्यस्क°.

L. f. 232 a. nach III, 42

प्राप्ता जरा यौवनमप्यतीतं बुद्ध्या यतेधं परमार्थसिद्धौ ।

आयुतिं प्रायमिदं यतो ऽसौ विश्रम्य विश्रम्य न याति कालः ॥

L. f. 231 a. nach III, 17

तृषापुष्पत्यागे पिबति सलिलं स्वाड सुरभि

तुधार्तः स हृष्टीं कवलपति मासावकलिताम् ।

प्रदीते रगाग्रौ धननिविडमाश्लिष्यति बधुः

प्रतीकारं व्याधेः सुखमिति विपर्यस्यति जनः ॥

Z. 1 hat die Handschrift statt त्यागे त्यासे, Z. 2 ist mir das Epitheton मासावकलिताम् nicht deutlich — Zum Schluss habe ich noch Herrn Dr. Gustav Mühlmann in Leipzig für die Bereitwilligkeit zu danken, mit welcher er mir sein Exemplar des Galanos überschiekt hat.

11. UEBER DIE LOGISCHEN UND GRAMMATISCHEN WERKE IM TANDJUR; VON ANTON SCHIEFNER. (Lu le 3 septembre 1847.)

Dass der vor zwei Jahren von der Academie herausgegebene Index des *Kandjur* kein allgemeineres Interesse erregt hat, lässt sich leicht durch den durchweg auf das Buddhismum bezüglichen Inhalt der einzelnen Werke begreifen. Anders steht es mit dem *Tandjur*, den wir nun bald auch in Europa haben werden. S. hierüber den Brief des grossen Sinologen Stanislas Julien im Decemberheft der *Nouvelle Revue encyclopédique* p. 654 folg. Wie erwünscht der Ankauf dieses kostspieligen Werks¹⁾ sein muss, sieht

1) Der *Tandjur* sammt dem *Kandjur* wird, freilich mit Goldschrift geschrieben, unter den Schätzen des Helden Gesar aufgeführt. Ist dieser nach dem Mani-kambum (s. Csoma Gramm. p. 196) ein Zeitgenosse der chinesischen Prinzessin Kong-g'o (कोंग-हो), um die Mitte des 7ten Jahrh. vor Chr. G., so ist der

Anachronismus recht kräftig. Der Name dieses Helden ist freilich tibetisch, wie schon Schmidt in der Vorrede zur deutschen Uebersetzung p. IX bemerkt, und auch wiederum nicht, da er aus dem Sanskrit entlehnt ist. In dem im Text erwähnten Lexicon kommt unter der Rubrik: « Namen des Königs der Kumbhānda-»

(सुव' सुम' श्रु' दसद' सिदि' सिद' द' व) f. 89 b. vor अनन्तशुभनयनकेसरी । दसो

व' मक्षद' य' स' य' दि' म' श' शो' श' स' ; f. 142 b. unter den Blumennamen

केशर । गो' म' ; wie auch in der Uebersetzung des *Amarakosha*

neten Upâsaka (དགོས་ལྷན་པ་ལ) Çamkarânanda, C. nennt ihn nur Brahman; f. 334.

3593. विज्ञावतीमात्रतासिद्धि नाम । रत्नमन्त्रेण च त्रैलोक्ये सुशुभं च ।
ལྷན་པ་ལ་ཅེས་བྱ་བ། von dem Pandit Ratnâkaraçânti རིན་ཚེན་
འབྲུང་གནས་ཞེས་པ། f. 335.

3594. अन्तर्व्याप्ति । ऋचो गीतृषु च । Die Handschriften व्याप्त;
von demselben Verfasser, den C. zum Behuf seiner Verse schlechtweg ལྷན་པ་
nennt; f. 338.

3595. हेतुतत्त्वोपदेश । ऋचो ऋषयोऽपि त्रैलोक्ये सुशुभं च ।
dem grossen Pandit G'itâri དབྲུག་ལས་ཀྱལ་པ་ལ་ཡུལ་ལས་རྣམ་
པར་ཀྱལ་བ་, der zuletzt wohl auch mit dem oben No. 3556
genannten ཀྱལ་པ་ཅན་ identisch ist; f. 344. Von demselben
die beiden folgenden Nummern:

3596. धर्मधर्मविनिश्चय । ऋचो ऋषयोऽपि त्रैलोक्ये सुशुभं च ।
f. 354.

3597. बालावतारतर्क नाम । प्रीतिमन्त्रेण च त्रैलोक्ये सुशुभं च ।
f. 359.

3598. युक्तिप्रयोग नाम । रत्नमन्त्रेण च त्रैलोक्ये सुशुभं च ।
Brahman Ratnavag'ra རིན་ཚེན་རྫོང་ཞེས་པ། f. 372.

3599. तर्कभाषा । ऋचो गीतृषु च । von dem Bhikshu ཐང་པའི་
འབྲུང་གནས་སྤྲུལ་པ་ (མུ་ཀླུ་ཀར་གུམ་?) f. 373.

3600. कार्यकरणाभावसिद्धि । ऋचो ऋषयोऽपि त्रैलोक्ये सुशुभं च ।
བྱ་བ། von dem grossen Pandit G'nânaçrimitra; f. 413.

3601. तत्त्वसंग्रहकारिका । रत्नमन्त्रेण च त्रैलोक्ये सुशुभं च ।
པ། nach B. und C. von Çântarakshita. B. 113 (3) bis
Bl. 148.

3602. तत्त्वसंग्रहप्रज्ञिका । रत्नमन्त्रेण च त्रैलोक्ये सुशुभं च ।
dem No. 3568 genannten Kamalaçri; nach C. 18,000
Çloken. B. 113 (2) f. 148 - 400 und B. 114 (1) 385 Blätter.

3603. विशालामलवती नाम प्रणापामसुच्यटीका । ཡངས་པ་

དང་མི་མ་མེད་པ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཚང་མ་ཀུན་ལས་པདུས་པའི་འགྲེལ་
བཤད། von dem Âkârja ཀྱལ་པའི་དབང་པོའི་སྤོ་བྲུལ་ (འཇིག་རྒྱུ་མཚན་?)

B. 115 (2) 359 Blätter.

Von den hier genannten Verfassern werden jedoch nur folgende 10 in dem obenerwähnten Lexicon f. 90 namhaft gemacht und zwar in folgender Reihenfolge: Dignâga, Dharmakirti, Çâkjabuddhi, Devendrabuddhi, G'nânagarbha, Çântarakshita, der im 8ten Jahrh. nach Tibet kam, s. Csoma Gramm. p. 196, K'andragomin, Vintadeva, Dharmottara und Ravigupta.

II. Grammaticische Schriften.

Zu diesen nehmen wir die lexicalischen, rhetorischen und prosodischen Werke mit hinzu. Sie befinden sich in folgenden Bänden: 116 (2), 117 (3), 124 (2), 132 (3), 133 (2) und 134 (2).

No. 3604. चन्द्रव्याकरणासूत्र नाम । ལྲུང་བྱ་སྤོ་བྲུལ་ཅན་པའི་མདོ་
ཞེས་བྱ་བ། in 6 Capiteln, von dem grossen Akârja K'andragomin, der wohl mit dem von Ramânâtha genannten s. Westergaard Rad. praef. p. V) identisch ist. Ueber K'andra vergleiche man Böhlingk's Einleitung zum Pânini p. XV. folg. B. 116 (2) f. 1.

3605. विंशत्युपसर्गवृत्ति नाम । ཉེ་པར་བསྐྱུར་བ་ཉེ་བྱ་པའི་འགྲེལ་པ་
ཞེས་བྱ་བ། f. 35.

3606. वणसूत्र नाम । ཡི་གེའི་མདོ་ཞེས་བྱ་བ། f. 40; beide von demselben K'andragomin.

3607. वणसूत्रवृत्ति नाम । ཡི་གེའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། von dem Âkârja Dharmapâla (ཚེས་སྤོང་), der in dem Lexicon zwischen Dignâga und Dharmakirti aufgeführt wird; f. 41.

3608. अधिकारसंग्रह नाम । རྒྱུ་རབ་དང་པ་ཡང་དག་པར་བསྐྱུས་པ་
ཞེས་བྱ་བ། von dem Bhikshu Çrithiramati དཔལ་ལྷན་པའི་

श्रीशंकराचार्य, der im Lexicon शंकराचार्य übersetzt wird; f. 46.

Ueber अधिकार vergl. Böhtlingk zum Pāṇini p. 408.

3609. विभक्तिकारिका | इमं प्रदीक्ष्यते इति प्रथमम् | f. 56.

Vergl. Böhtlingk a. a. O. p. 528, von dem Ākārja Siṃhabhadra शब्दशेखरम् |

3610. तिङ्गन्तु | त्रिद्विंशत्यम् | von Ṛṣiṥthiramati. S. Pāṇini I, 4, 14.

3611. संबन्धोद्देश | अज्ञेयस्य मन्त्रस्य शब्दस्य | nach C. von dem Ākārja K'angadāsa, A. und B. nennen ihn einen Kājastha, wie B. sich ausdrückt एव शब्दस्य मन्त्रस्य सुदुर्बलस्य स्य «wenig wissender Grammatikbessener», wofür das Lexicon अज्ञेयस्य liefert. A. nennt den Verfasser K'ākādāli; f. 83.

3612. कलापसूत्र | गणनास्येति | f. 86. C. nennt das Werk शब्दस्य शब्दस्य गणनास्येति d. i. शब्दशास्त्र oder व्याकरणाशास्त्र.

3613. कलापसूत्रवृत्ति नाम | कः वक्ष्यते इति अज्ञेयस्य शब्दस्य स्य कः वक्ष्यते ist die Uebersetzung von कलाप, wobei कलाप durch कः «Theil» übersetzt ist, der zweite von der Wurzel क्त्वा hergeleitete Theil durch वक्ष्यते (eigentlich anhäufen, sammeln) ausgedrückt wird; von Durgasimha, über den man Colebrooke Misc. Ess. II p. 44 folg. vergleiche, wie auch Westergaard a. a. O. p. IV; f. 104.

3614. कलापलघुवृत्ति शिष्यकृत नाम | गणनास्येति अज्ञेयस्य सुदुर्बलस्य नाम अज्ञेयस्य शब्दस्य शब्दस्य सुदुर्बलस्य | von dem Pandit शब्दस्य सुदुर्बलस्य सुदुर्बलस्य, welcher Name sich durch मुक्तेय्यर oder मुक्तेय्यामिन् übersetzen liesse, welches letztere als Bezeichnung des Īva Rāg'atarang. IV, 188 vorkommt; f. 118.

3615. स्याद्यत्प्रक्रिया | शब्दस्य शब्दस्य मन्त्रस्य सुदुर्बलस्य | von dem Pandit अज्ञेयस्य सुदुर्बलस्य, was मन्त्रश्रीकार्ति sein müsste; f. 182.

3616. सर्वभाषाप्रवर्तनव्याकरणाशास्त्र | शब्दस्य शब्दस्य अज्ञेयस्य

शब्दस्य शब्दस्य | von dem grossen Ākārja Subhāschā-kīrti; f. 212.

3617. सर्वभाषाप्रवर्तनव्याकरणाशास्त्रवृत्ति | शब्दस्य शब्दस्य अज्ञेयस्य | f. 213; von demselben.

3618. प्रयोगमुखवृत्ति | स्य सुदुर्बलस्य अज्ञेयस्य | f. 222.

3619. पिएडनिवर्तननिर्देशकारिका | शब्दस्य शब्दस्य मन्त्रस्य शब्दस्य मन्त्रस्य | f. 230.

3620. पिएडनिवर्तननिर्देशवार्तिक | शब्दस्य शब्दस्य मन्त्रस्य मन्त्रस्य इमं अज्ञेयम् | von dem Ākārja Navidharma (C.); A. hat निविधर्म, B. विधर्म f. 234.

3621. वचनमुखापुयोपन नाम | शब्दस्य शब्दस्य मन्त्रस्य शब्दस्य सुदुर्बलस्य | von dem Pandit Smṛtig'ānakīrti इत्यस्य अज्ञेयस्य शब्दस्य | f. 260.

3622. वचनमुखापुयोपमवृत्ति | शब्दस्य शब्दस्य मन्त्रस्य शब्दस्य सुदुर्बलस्य | nach einigen von demselben (C.); f. 266.

3623. उपसर्गलक्षणामाष्य | त्रिसप्तत्यस्य मन्त्रस्य सुदुर्बलस्य | von dem Ākārja इत्यस्य अज्ञेयस्य (इन्द्रदत्त ?); f. 291.

Der nun folgende 117te Band (मे) dürfte wohl mit der interessanteste sein, weil wir hier einige uns näherliegende Werke antreffen.

3624. अमरकोष नाम | अज्ञेयस्य अज्ञेयस्य सुदुर्बलस्य | von dem Pandit Amarasimha (अज्ञेयस्य अज्ञेयस्य) f. 1. S. über diese Uebersetzung Böhtlingk's Abh. im Bull. scient. T. III¹).

1) Bei dieser Gelegenheit will ich einige Proben von dem mechanischen Uebersetzen der Tibeter geben. Die Beispiele sind sämtlich aus dem Amarakosha, den ich nach der Pariser Ausgabe citire. P. 79 l. 7 wird स्यादेतदेव प्रमदवनम् wiedergegeben durch देवेभ्योऽप्यस्य स्यादेतदेव प्रमदवनम्; p. 131 l. 4

सैव यस्य durch देवेभ्योऽप्यस्य = सवयम्; p. 181 l. 2 तत्कालस्तु तदात्

len wir als Merkwürdigkeit anführen, dass zwei *Bhikshunī's* öfters als Dichterinnen von *Stotra's* genannt werden, namentlich *रक्षोमा* = Lakshmi und *लक्ष्मि* (सुवन्दा?)

No. 1489 folg.; ferner No. 6 *दशगणसंज्ञासुद्धय* (आर्या वसुधा?)

Hieran schliesst sich am Besten an, was wir von den *ethischen* Schriften hervorheben wollen. Der Index *C.* führt im dritten Abschnitt Cap. 12 dergleichen auf, mit der Ueberschrift *सुद्धयसंज्ञासुद्धय* (सुवन्दा) d. h.

सामान्यनीतिशास्त्रादि. Die Reihe eröffnen drei Schriften des *Nâgârġuna* (सुवन्दा), über den *Burnouf* *Introd.*

p. 559. 570 zu vergleichen ist. Schon *Csoma* führt in seiner Grammatik p. 167 No. 11 einen *Ġloka* von ihm an, der aus No. 22 *आर्यभट्टारकमञ्जुश्रीपरमार्थस्तुति नाम B. 1* (ग) f. 89 entlehnt sein muss.

3654 *प्रज्ञाशतक नाम प्रकरणा* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | B. 123 (शे) f. 160.

3655. *नीतिशास्त्र प्रज्ञादण्ड नाम* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | und ein in der Handschrift *A.* fehlendes Werk: *शेषसंज्ञासुद्धय* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | was wohl zu übersetzen ist *जनपूतनोपाय नाम नीतिशास्त्र*, die Handschrift *B.* hat *व्यनपूतनतभयुपोशानाम*; f. 167.

3656. *आर्याकोष नाम* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | von *Ravigupta* (s oben No. 3564): f. 170.

3657. *शतगाथा* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | von dem *Āk'ârja* *Vararuki* (सकेश्वर) ¹⁾, welcher Name sehr oft im *Index* vorkommt; f. 186.

1) Ueber die Identität mit dem Grammatiker können wir nichts entscheiden. Im *Lexicon* wird der Name vor *Pânini* aufgeführt. Bei dieser Gelegenheit bemerke ich, dass in den *Tantra's* No. 628 ein von *Buddhakarīti* verfasstes *Stotra* *आर्यभट्टारकमहाकालस्तोत्र* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | genannt wird, das aus dem

Prâkrit (सुवन्दा) ins *Tibetische* übersetzt ist.

3658. *विमलप्रज्ञोत्तररत्नमालानाम* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | von dem Dichter und *Āk'ârja* *रक्षो* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | f. 191.

3659. *चाणक्यनीतिशास्त्र* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | als Uebersetzer von indischer Seite der *Pandit Prabhākara-çrimitra*; f. 192.

3660. *नीतिशास्त्र* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | *B.* nennt als Verfasser *Masaraksha*, *C.* hat *संज्ञासुद्धय* | *शेषसंज्ञासुद्धय* | nahe liegt es, an *मिश्रकनीति* zu denken, wie ein Abschnitt in der *Paddhati Çârngadhara's* überschrieben ist; doch lässt sich hier nichts ausmachen. *Csoma* hat die Titel nach *C.*

V O Y A G E S.

5. EXTRAIT D'UNE LETTRE DE M. CASTRÉN. (Lu le 20 août 1847.)

Seitdem mein letzter Brief an Sie abging, habe ich den auf der linken Seite des *Jenisej-Flusses* belegenen Theil der *Kojbalsteppe* in verschiedenen Richtungen durchstreift. Nach diesen *Excursionen* kehrte ich vor einer Woche nach *Osnatschennaja* zurück, dem obersten Dorfe am *Jenisej* und nur 40 Werste von der höchsten Spitze des *Sajanischen Gebirges* entfernt. Gegenwärtig befinde ich mich im Dorfe *Schuscha*, zu welchem man von *Osnatschennaja* 48 und von *Minusinsk* 57 Werste zählt. Von hier aus bin ich gesonnen meine Reise zu den *Kojbalischen* und *Matorischen Geschlechtern* fortzusetzen, welche auf der rechten Seite des *Jenisej* an den Flüssen *Tuba*, *Sulba*, *Amyl* u. a. wohnen. Dabei hätte ich zugleich die Absicht die *Sojoten* zu besuchen, weiss aber nicht zu sagen, ob und wie sich dieser Besuch werde ausführen lassen.

Während meines Aufenthaltes in der *Kojbalsteppe* hatte ich einen umständlicheren Reisebericht zusammengeschrieben, der aber unglücklicher Weise vor einigen Tagen durch das offene Zimmerfenster vom Winde fortgeweht und vermuthlich in den *Jenisej-Fluss* getragen wurde. Bis der gedachte Bericht erneuert werden kann, habe ich nur einige fragmentarische Notizen über dieje-